

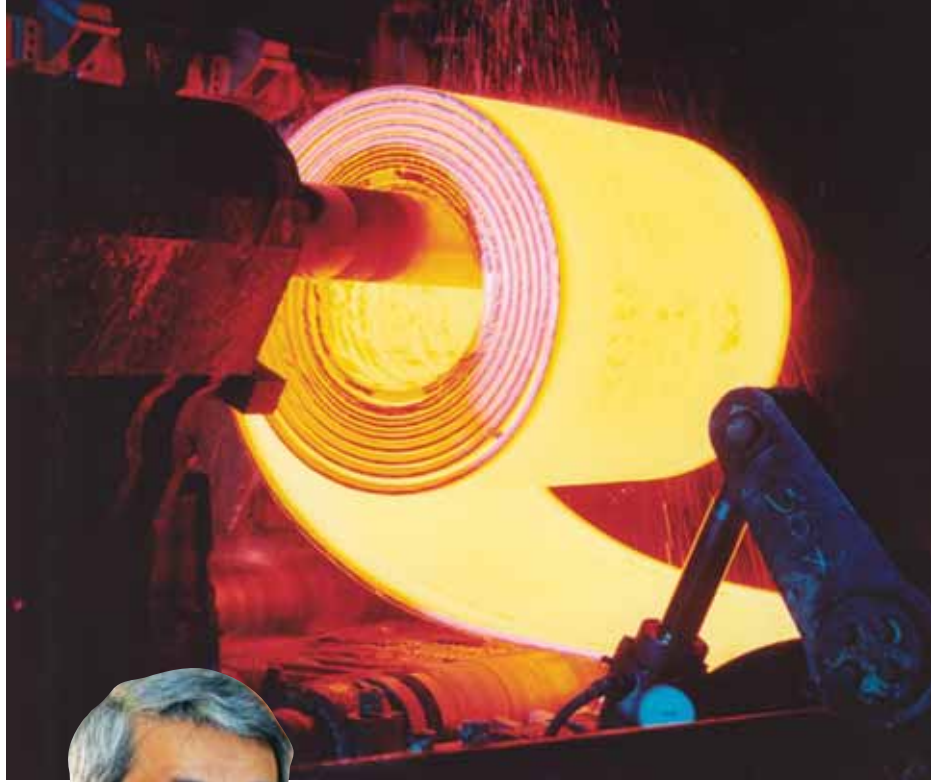
Türkiye krizden sonraki dönem için yeni sanayileşme çizgileri oluşturuyor

REEL SEKTÖRDE REEL DÖNÜŞÜM

Türkiye’de yatırım eğiliminin yeniden canlandığını gösteren işaretler çoğalıyor. Kredilerin giderek artan ölçüde yatırıma yöneldiği izleniyor. Kriz sonrası dönemin Türkiye’de istihdam sağlayan bir büyüme ile taçlanacağı anlaşılıyor. Yeni yatırımların devlet müdahalesi olmadan ve emredici bir plana bağlanmadan, piyasa dinamiklerinin konsensusuna dayanan bir Sanayi Strateji Belgesi ile yönlendirilmesi önem kazandı.

Türkiye'nin 4 yıllık yol haritasını ortaya koyan Sanayi Strateji Belgesi geçen ay Yüksek Planlama Kurulu'na gönderildi. Sanayi Strateji Belgesi çerçevesinde Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, hazırladığı Sektörel Strateji Belgelerini de Ekonomi Koordinasyon Kurulu'na (EKK) göndermeye başladı.

Sanayi Strateji Belgesi devlet teşvik ve desteklerini yönlendir

Sanayi ve Ticaret Bakanı Nihat Ergün

dirmesi, Bölgesel ve sektörel tercihler yaparak hem yatırımları planlaması ve kalkınmayı yayması, hem de kümelenmeyi şekillendirilmesi, ayrıca Ar-Ge ve inovasyona dönük odaklanmayı artırması, “yenilikçilik” ve “ihracata” yönelik destekleri düzenlemesi gibi yönleriyle önem taşıyor. Sanayi Strateji Belgesi, yatırımcı ve girişimci KOBİ’lerin kendi stratejilerini oluşturmasına da hizmet ediyor. Sanayi ve Tica-

ret Bakanı Nihat Ergün ile hazırlanan Sanayi Strateji Belgesi'nin ana hatlarını konuştuk:

Özel sektör eliyle yatırım

● Sanayi stratejisi hazırlamak devletin ekonomiye müdahale isteğinden mi kaynaklanıyor?

Bir ülkede güçlü bir sanayi kurmanın ilk şartı, ekonomik, siyasi ve sosyal istikrarı tesis etmekten geçer. Zira sanayileşmenin, devletin yol göstericiliğinde olması, ancak özel sektör eliyle hayata geçmesi gerekir. Ekonomik ve siyasi istikrarın olmadığı ortamlarda, insanlar yatırım, üretim, ticaret gibi temel ekonomik faaliyetlerde sınırlamalara giderler. Bu nedenle, güven ve istikrar ortamının sağlanması, iktidarımızın 7.5 yıllık sürede, bu ülkeye kazandırdığı en önemli hizmetlerin başında gelmektedir. Güven ve istikrar ortamı, yaptığımız diğer bütün hizmet ve çalışmaların temelini oluşturmaktadır.”

Strateji istikrar varsa olur

● Yeni sanayi stratejisi hazırlama ihtiyacı nereden kaynaklanıyor?

1980'li yıllardan itibaren dış açık ve ihracata dayalı bir ekonomi modeliyle hareket eden ülkemiz, geride kalan 30 yılda önemli bir mesafe almıştır. Ancak özellikle 1990'lı yıllarda kurulan zayıf koalisyon hükümetleri ve bunun neticesinde oluşan popülist politikalar, Türkiye'nin yapması gereken atılımın gecikmesine neden

olmuştur. Özellikle 1990'lı yıllarda yüksek bütçe açıkları nedeniyle, merkezi idarenin borçları sürekli arttı, enflasyon ve faiz oranları, zaman zaman üç haneli rakamları dahi gördü. İş dünyamız, siyasi ve ekonomik riskler nedeniyle, kendi işleri hakkında orta ve uzun vadeli stratejiler geliştiremediler. Zira, stratejik hareket edebilmek için, sağlam ve iyi kurgulanmış gelecek projeksiyonlarına ihtiyaç duyulmaktadır.

Reel sektörü dönüştüreceğiz

● Makro göstergelerle övünürken iyi gitmediğini düşündünüz şeyler nelerdir?

Makroekonomideki başarılarımızın daha anlamlı hale gelmesi için, reel sektörün dönüşümünü sağlamalıyız. Faizlerin düşük olması, yatırımlar artarsa bir anlam kazanır; kamu maliyesindeki istikrar, işletmelerimizin uzun dönemli stratejiler geliştirmesiyle

değer kazanır. Bu noktada, özel sektörümüze yol gösterecek, başarılı bir özel sektör için gereken altyapıyı oluşturacak adımlar atıyoruz.

Diyalog ve iletişim belgesi

● Sanayi Strateji Belgesi katı, değişmez, herkesin uyacağı bir emirname midir?

Türkiye'nin yeni sanayi stratejisi; dünyadaki, AB'deki ve Türkiye'deki gelişmelerin analizlerine dayanan katılımcı bir yaklaşımla tasarlanmıştır. Bu stratejinin ilgili kurumların uyumlu çalışmasıyla hayata geçirilmesi sağlanacaktır. Bu çerçevede strateji belgesinin, bir diyalog ve iletişim belgesi olmasına önem verilecek, ilgili kurumlarda ve taraflarda sanayi stratejisiyle ilgili farkındalık ve politika sahipliği sağlanacak, ayrıca eylem planındaki tedbirlere

STRATEJİMİZ AB İLE UYUMLU

● Yeni sanayileşme stratejisi ile birlikte yeni bir “eksen” tartışması da yapacak mıyız?

Türkiye'nin Avrupa Birliği (AB) üyeliği sürecinde AB ile yürütülen 35 müzakere faslından biri “İşletmeler ve Sanayi Politikası”dır. 2003 yılında yayınlanan “Türkiye Sanayi Politikası (AB Üyeliğine Doğru)” başlıklı sanayi stratejisi belgesinin revize edilmesi, bu faslın kapanış kriterleri arasında yer almaktadır. Söz konusu belgenin revizyonu sürecinde, katılımcı bir yaklaşım benimsenmiştir. Türkiye Sanayi Stratejisi Belgesi'nin hazırlanmasının her aşamasında, kamu, özel sektör, sivil toplum kuruluşları ve üniversite temsilcilerinin görüşlerine de başvurduk.

Sanayi ve Ticaret bakanı Nihat Ergün, Sanayi Strateji Belgesi'nin 7 ana bölümden meydana geldiğini söyledi.

dair gelişmeler ve gerçekleştirmeler sürekli olarak izlenerek, etkin uygulama için gerekli güncellemeler gerçekleştirilecektir.

Strateji belgesinin unsurları

● Sanayi Strateji Belgesi ekonomik faaliyetin hangi alanlarını kapsamaktadır?

Strateji belgesi temel olarak yedi ana bölümden meydana gelmektedir. Strateji belgesinin bi-

rinci bölümünde; küresel gelişmeler, AB'deki eğilimler ve Türkiye'deki durum analiz edilerek, Türkiye'nin önümüzdeki dönemde hayata geçireceği sanayi stratejisi için yansımaları incelenmektedir. İkinci bölümde, Türk sanayisinin vizyonu ve genel amacı ortaya konularak stratejik hedefler belirlenmektedir. Üçüncü bölümde vizyonu gerçekleştirilmeye yönelik sanayi stratejisi ve bu kapsamdaki politika çerçevesi tanımlanmaktadır. Dördüncü böl-

lümde, temel sanayi politikası ile ilgili hususlar ele alınmakta, beşinci bölümde ise yatay sanayi politikası alanları kapsamında; yatırım ortamı, uluslararası ticaret ve yatırımlar, beceriler ve insan kaynağı, KOBİ'lerin finansmana erişimi, firmaların teknolojik gelişimi, altyapı sektörleri ve girdi maliyetleri, çevre ve bölgesel kalkınma politikalarında sanayi stratejisi açısından kritik unsurlar ortaya konulmaktadır. Altıncı bölümde, Türkiye'nin sanayi stratejisine girdi mahiyetindeki sektörel konulara, çeşitli sektörlerle dair rekabet gücü değerlendirmelerine ve başlıca politika önceliklerine yer verilmiştir. Yedinci bölümde ise, sanayi stratejisinin uygulanmasında, izlenmesinde ve koordine edilmesinde dikkate alınacak hususlar özetlenmektedir.

Değeri yüksek ürünlere yönelim

● Strateji Belgesi'nin odaklandığı nokta nedir?

Sanayi stratejimiz, rekabet gücünü ve verimliliği artırmayı, çev-

reye duyarlı ve sosyal sorumluluk sahibi bir sanayi sektörü yapısı oluşturmayı amaçlamaktadır. Bu amaca ulaşmak için, orta ve yüksek teknolojili sektörlerin üretim ve ihracat içindeki payını artırmamız, düşük teknolojili sektörlerde katma değeri yüksek ürünlere geçişi sağlamamız, becerilerini sürekli geliştirebilen şirketlerin ekonomideki ağırlığını artırmamız gerekiyor. Yakında eylem planıyla birlikte açıklayacağımız bu belgenin, sanayimiz için bir dönüm noktası olacağını düşünüyorum.

Sektörel strateji belgeleri

● Strateji Belgesi'nde sektörler kendilerinden ne beklediğini görebilecekler mi?

Aynı şekilde, ülkemiz için kritik olduğunu veya olacağını belirlediğimiz alt sektörlerle ilgili çalışmalar da yapmaya devam ediyoruz. Bakanlık olarak, bugüne kadar şu Sektörel Stratejiler ve Eylem Planlarını hazırladık:

- Makine Strateji Belgesi
- Elektrik ve Elektronik Stratejisi Belgesi
- Seramik Strateji Belgesi

Sanayi stratejisi, rekabet gücünü ve verimliliği artırmayı, çevreye duyarlı ve sosyal sorumluluk sahibi bir sanayi sektörü yapısı oluşturmayı amaçlıyor.

- Otomotiv Strateji Belgesi
- Demirçelik Strateji Belgesi
- Kimya Strateji Belgesi
- Tekstil Strateji Belgesi
- Hazır Giyim Strateji Belgesi
- Deri ve Deri Ürünleri Strateji Belgesi
- Cam Sanayi Strateji Belgesi

Bu strateji belgeleri, hem sanayimizin hem de sektörlerimizin genel sorunlarını tespit ederek, bu sorunları çözmeye yönelik programlar geliştirmektedir. Mesela Türkiye'nin ihracat yapısı içerisinde yüksek teknoloji ürünlerin payı sadece yüzde 5.1 iken, bu ürünlerin AB ihracatındaki payı ise yüzde 21.5 oranındadır.

Sanayi Strateji Belgesi'nin uygulanmasıyla birlikte, bu oranı kademe kademe artırmaya başlayacağız; zira geleceğe dönük stratejilerimizi hazırlarken temel hassasiyet noktamız, bilgi ve teknolojiyi sanayi dünyamıza daha fazla enjekte etmek oldu. Şu an ülkemizin yenilikçi yapısını artırmak için uyguladığımız Ar-Ge destekleri, San-Tez Programı, teknogirişim sermayesi desteği ve teknoparklar gibi uygulamaları, bu çerçevede yürüteceğiz.

YEREL TASARIMLAR KÜRESELLEŞECEK

● Sanayi Stratejimiz küreselleşmeye teslim olmak anlamına gelir mi?

Alt sektörle ilgili strateji belgelerimizde de üzerinde durduğumuz ve Türkiye'nin görünümünü değiştirecek noktalara işaret ediyoruz. Örneğin otomotivde, elektrikli araçlara geçişi nasıl sağlayacağımızı, kendi tasarım ve modellerimizi nasıl oluşturacağımızı masaya yatırdık. Zira bu sektörde montaj ve üretimle gelebileceğimiz seviyeye gelmiş durumdayız; bundan sonra yapacağımız iş, kendi tasarımlarımızı oluşturmaktır. Zira bir ürün tasarımı, binlerce ürünün montajından çok daha fazla katma değer üretmektedir. Yine makine sektöründe, yaşadığımız temel bir sıkıntıyı gidermek için, önemli çalışmalar yapıyoruz. Dünya kalitesinde üretim yapmamıza rağmen, bu sektörde önemli bir dış ticaret açığı verdiğimiz görüyoruz. Bu konuda da geçtiğimiz günlerde Gaziantep'te yaptığımız toplantı ile özellikle kamu alımlarında yerli ürünlerin tercih edilmesinde önemli bir kampanya başlattık

Türkiye'nin yeni sanayi stratejisi; dünyadaki, AB'deki ve Türkiye'deki gelişmelerin analizlerine dayanan katılımcı bir yaklaşımla tasarlanıyor.

Küçük ölçekle rekabet edemeyiz

● Sanayimizde rekabetçiliğin engeli olan başlıca yapısal sorun nedir?

Bir başka önemli husus, işletmelerimizin gereğinden fazla küçük olmaları ve çok dağınık bir yapı göstermeleridir. İşbirliği ve ortaklık kültürü zayıf olduğu için, birçok işletme, büyük işletmelerin yararlandığı ölçek ekonomisinden yararlanamıyor ve küresel rekabet yarışının gerisinde kalıyor. Bu konuda da önemli çalışmalar yapıyor, işletmelerimizin ortaklık ve işbirliği yoluyla güçle-

rini artırmalarını sağlayacak adımlar atıyoruz. Özellikle ana sanayi-yan sanayi arasındaki ilişkileri güçlendirmemiz gerektiğini düşünüyoruz.

Destekler yapısal dönüşüme

● Yatırıma verilecek desteklerde bir yönelim değişikliği olacak mı?

Sanayi Stratejisi, belirlenmiş uzun vadeli vizyon, genel amaç ve stratejik hedefler doğrultusunda sanayinin ve sektörlerin rekabet gücünü arttırmak üzere; yapısal dönüşümü yönlendirmeye ve

desteklemeye katkı verecek, AB'deki sanayi politikası yaklaşımlarıyla uyumlu, Türk sanayisinin güçlü ve zayıf yönleri ile sahip olduğu fırsatlar ve karşı karşıya kaldığı tehditler sonucu oluşturulan bir politika çerçevesini içermektedir. Bu politika çerçevesi, yatay ve sektörel politikalar olmak üzere iki temel üzerine oturmaktadır.

Yatay sanayi politikası alanları, sanayi faaliyetlerinin genelindeki verimlilik artışlarını sürekli olarak arttırmak amacıyla, piyasaların etkin işleyişini sağlamaya, yatırım ve iş yapma ortamını firmalar için geliştirmeye ve cazip hale getirmeye yönelik çerçeve unsurları içermektedir. Bu kapsamda, tüm firmaların rekabet gücünü etkileyen ve farklı kurumlar arasında koordinasyonu ön plana çıkartan, işgücünün niteliğini yükseltecek, finansmana erişimi kolaylaştıracak, yenilikçilik kapasitesini geliştirecek, girdi maliyetlerini düşürecek, çevreye duyarlılığı artıracak yatay politikalar uygulayacağız. Sektörel politikalar kapsamında; bilgi ve teknoloji, rekabet, yasal düzenlemeler, çevre ve enerji, istihdam ve coğrafi boyut alanlarında iyileştirmeler yapacağız.

Bakan Ergün, özel sektörün çağa uygun bir dönüşüm yaşamasında Strateji Belgesi'nin dönüm noktası olacağını düşünüyor.

